

บทคัดย่อ

ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ความนิยมในการมีสัตว์เลี้ยงในครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากประชาชนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในที่พักอาศัย อย่างไรก็ตามภายหลังจากการแพร่ระบาดทำให้หลายประเทศประสบปัญหาเศรษฐกิจจะลดตัว และมีผลกระทบต่อปัญหาสัตว์จรเนื่องจากเจ้าของสัตว์เลี้ยงที่ประสบปัญหาทางการเงินทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงของตน รวมทั้งการรับเลี้ยงสัตว์จรจากสถานสงเคราะห์สัตว์จรต่างๆ มีจำนวนน้อยลง งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาแบบจำลองทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เพื่ออธิบายพฤติกรรมของเจ้าของสัตว์เลี้ยงในการตัดสินใจรับเลี้ยงสัตว์จร รวมทั้งงานวิจัยเชิงประจักษ์เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจ รวมทั้งปัจจัยทางสังคมและสภาพภูมิศาสตร์ ที่มีต่อจำนวนสัตว์จร ได้แก่ ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน อัตราการว่างงาน จำนวนคนจน เงินงบประมาณเพื่อบรรเทาสาธารณภัย จำนวนประชากร ความหนาแน่นของประชากร อัตราความเป็นเมือง จำนวนการย้ายออกจากทะเบียนบ้าน จำนวนการจดทะเบียนหย่า จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย จำนวนวัด ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่กำจัดไม่ถูกต้อง ตัวแปรหุ่นแสดงภาคเหนือ ตัวแปรหุ่นแสดงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตัวแปรหุ่นแสดงภาคใต้ ตัวแปรหุ่นแสดงจังหวัดที่มีการบริโภคเนื้อสุนัข ตัวแปรหุ่นแสดงจังหวัดที่มีสถานสงเคราะห์สัตว์ ปริมาณน้ำฝน จำนวนการเกิดอุทกภัย อุณหภูมิสูงสุดและเนื้อที่ ผลการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลพาแนลของ 77 จังหวัดในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2564-2566 โดยใช้แบบจำลอง random effects สมการปัจจัยที่กำหนดจำนวนสุนัขจรแสดงให้เห็นว่า ในท้องถิ่นที่มีจำนวนประชากรอาศัยมากขึ้นจะมีผลทำให้จำนวนสุนัขจรเพิ่มขึ้นตามไปด้วย รวมทั้งเมื่อเกิดเหตุการณ์อุทกภัยเพิ่มขึ้นจะทำให้จำนวนสุนัขจรลดลง ส่วนสมการปัจจัยที่กำหนดจำนวนแมวจรพบว่า จำนวนแมวจรเพิ่มขึ้นตามจำนวนผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นนั้นๆ เช่นเดียวกัน และปริมาณฝนที่ตกชุกชุมมากขึ้นจะมีผลทำให้จำนวนแมวจรลดลง ผลการศึกษานี้ไม่พบว่าปัญหาเศรษฐกิจจะลดตัวในประเทศไทยมีผลกระทบทำให้จำนวนสัตว์จรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากวัฒนธรรมไทยที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หรือเกิดความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์จากการรวบรวมข้อมูลจำนวนสัตว์จร จึงควรมีการศึกษาวิจัยในอนาคตเพื่อยืนยันผลการศึกษา โดยภาพรวมแล้วการจัดการปัญหาสัตว์จรต้องอาศัยแนวทางนโยบายที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เช่นการจัดสรรงบประมาณเพียงพอสำหรับการทำหมันและวัคซีน และการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในชุมชน

Abstract

During the COVID-19 pandemic, the popularity of pet ownership in households increased significantly, as people spent the majority of their time at home. However, in the post-pandemic period, many countries faced economic slowdowns, which contributed to a rise in the number of stray animals. This was primarily due to pet owners who, encountering financial hardship, abandoned their animals. Additionally, the number of adoptions from animal shelters declined. This study aims to develop a model based on economic theory to explain pet owners' decision-making behavior regarding the adoption of stray animals. Furthermore, it conducts an empirical investigation into the impact of economic, social, and geographical factors on the number of stray animals. These factors include household expenditures, unemployment rate, poverty headcount, disaster relief budgets, total population, population density, urbanization rate, number of household deregistrations, number of divorces, average years of schooling, number of temples, improperly disposed municipal waste, and several dummy variables representing regions (Northern, Northeastern, and Southern Thailand), provinces with dog meat consumption, provinces with animal shelters, as well as climatic and environmental indicators such as rainfall, number of flood events, maximum temperature, and land area. The analysis is based on panel data from 77 provinces in Thailand during the period 2021–2023, using a random effects model. The results from the equation estimating the determinants of the number of stray dogs indicate that provinces with higher population sizes tend to have more stray dogs. Interestingly, an increase in flood events is associated with a decrease in the number of stray dogs. Similarly, the equation estimating the determinants of the number of stray cats shows that the number of stray cats increases with the resident population, while higher rainfall is associated with fewer stray cats. The findings of this study do not support the hypothesis that economic slowdown in Thailand has led to an increase in the number of stray animals. This outcome may be attributable to the culturally rooted generosity and compassion prevalent in Thai society. Alternatively, it could result from data

limitations or measurement errors in the stray animal statistics. Future research is therefore warranted to validate these findings. In general, the management of stray animal issues necessitates a multifaceted policy approach that is responsive to the specific local context. This includes, for instance, the allocation of adequate funding for sterilization and vaccination programs, as well as the implementation of community-based awareness campaigns.